

Orde en bedwelming in mega-oratorium Messiaen

Klassiek • Kon. Concertgebouw-orkest o.l.v. Myung-Whun Chung. Programma met Messiaen en Bruckner. Gehoord: 6/6 Concertgebouw, A'dam.
• Radio Filh. Orkest/Groot Omroepkoor, Vlaams Radiokoor o.l.v. Reinbert de Leeuw. Messiaen, *La Transfiguration de Notre Seigneur Jésus-Christ*. Gehoord: 8/6. Radio 4: 10/6, 20 uur.

Door MISCHA SPEL

Het Holland Festival is dit jaar, mede in samenwerking met het Concertgebouworkest en de Matinee, ook een breed opgezet Messiaen-feest. Ter gelegenheid van diens honderdste geboortedag klinken de belangrijkste werken, met de opera *St. François d'Assise* als magnum én summum opus. Maar ook het oratorium *La Transfiguration de Notre Seigneur Jésus-Christ*, zaterdag seizoensafsluiting van de Matinee, is een middagvullend werk van overdonderende godsvrucht. En de vier hemelvaarts-'méditations' die zijn verzameld in *L'Ascension* lieten zich vrijdag beluisteren als een orgelsymfonie voor orkest; kleurrijk, plechtig en etherisch.

De uitvoering van *L'Ascension* maakte geen deel uit van het Holland Festival, maar van de serie *Messiaen+* die het Concertgebouw-orkest simultaan organiseert en die deels wél met de Messiaen-programmering van het Holland Festival samenvalt. Helaas kreeg dirigent Myung-Whun Chung maar

één kans het werk in Amsterdam te dirigeren, want zeker in het openingsdeel klonken de inzetten rafelig en miste je de klarenstrakke koraalklank die hier in het koper is vereist. Jammer, want in de vloeibare overgangen (II), strakke ritmiek (III) en caleidoscopische droomklank (IV) liet Myung-Whun Chung horen dat hij Messiaen kent en begrijpt.

Bruckners *Zesde symfonie* wilde hij in een strakke uitvoering hoorbaar tussen dezelfde polen van intensiteit en donderkracht vangen, maar als geheel miste het concert de intensiteit die bij vlagen wél op-

Holland Festival

borrelde, en juist daardoor naar meer deed verlangen.

Voor dirigent Reinbert de Leeuw is het Holland Festival sinds de herstelde focus op nieuwe muziek een periode van topdrukte. Voorafgaand aan de reeks voorstellingen van Louis Andriessens nieuwe opera *La Commedia* leidde De Leeuw zaterdagmiddag *La Transfiguration de Notre Seigneur Jésus-Christ* – een twee uur durend oratorium dat hij in 1992 ook al eens uitvoerde in de goedkeurende aanwezigheid van de componist.

De Leeuw, zo meldt het programmaboek, stond aanvankelijk gereserveerd tegenover Messiaens

muziek, maar „omarmt” die sinds hij de componist leerde kennen. Voor *La Transfiguration* is zo'n houding van liefdevolle overgave ook de enige optie.

Het werk omkleedt het thema (de gedaanteverandering van Jezus op de berg Tabor) in een bezetting op maat; een monsterapparaat van tweehonderd musici draagt het Woord ondubbelzinnig uit en doet je soms letterlijk horen en zien vergaan.

Het knappe van De Leeuw is dat hij in die overvloed van koorresponsoria, percussiepassages en blazersgetsjilp een middenweg vindt tussen exuberantie en controle. Messiaens dreunende clusters en stralende majeurakkoorden klinken als geheel wel opulent, maar ze zijn de som van vele elementen, die in strakke regie bij elkaar gehouden moeten worden.

Het meest indrukwekkend zijn de 'gestolde' orkestscènes waarmee Messiaen een sensatie van 'verblindings' door het Goddelijke wilde illustreren.

Voor de niet-roomse muziek-liefhebber is het lastig in die ervaring te delen. Maar tijdens deze stroperige momenten van *éblouissement* ervoer je in elk geval wel een liefdevol begrip voor Messiaens godsvrucht.

Meer recensies en achtergrondverhalen over het Holland Festival 2008 zijn verzameld op: www.nrc.nl/hollandfestival